

Az Európai Bizottság horvátországi országjelentése és országspecifikus ajánlásai

Az Európai Bizottság 2023. horvátországi országjelentése jól tükrözi a horvát gazdaság állapotának kettősségét, amely optimista növekedési kilátásokat, de a szerkezeti reformok komoly elmaradását igazolja vissza. Horvátország a 2022 Q4-es gazdasági teljesítmény 6,2%-os reálnövekedésével előkelő, negyedik legjobb eredményt érte el EU-körben. Az államháztartást COM szintén fenntartható pályán látja. Ugyanakkor továbbra is fennálló szerkezeti probléma az alacsony termelékenység, amely a KKV ágazatban az EU-átlag 50%-a körüli teljesítményen áll.

Az országjelentés külön foglalkozik a horvát ingatlanpiac elszabaduló áraival (40%-os emelkedés a COVID előtti időszakhoz viszonyítva), amelyet a kormányzat eddig nem tudott ellensúlyozni és mára Brüsszelben is pénzügyi kockázatként értékelik.

A Plenkovic-kormány jóllehet otthon sikerkommunikációt folytat a zöldítés eredményeiről, de a Bizottság komoly lemaradásról számol be, mind a megújuló beruházások lassúsága (stagnálása), mind a zöld energiák részaránya (napenergia mindössze: 1%) terén.

Az Európai Bizottság 2023. horvátországi (EU szemeszter) országjelentése jól tükrözi a horvát gazdaság állapotának kettősségét, amely optimista növekedési kilátásokat, de egyben a szerkezeti reformok komoly elmaradását igazolja vissza.

Az ország növekedési pályáját tekintve COM kiemeli, hogy a 2022. negyedik negyedévében mért 6,2%-os reál GDP-növekedéssel HR előkelő, 4. helyezést ért el az uniós mezőnyben, amely több mint 10%-kal haladja meg a koronavírus előtti mutatóit. A munkaerőpiacot COM stabilnak értékeli, amelyet szintén kivételesen magas (69,7%-os) foglalkoztatottsági mutató támaszt alá. Az államháztartás mutatóit, jóllehet az elmúlt évek ajánlásaiban csak mérsékelt előrehaladás („some progress”) történt, Brüsszelben szintén fenntartható pályán látják.

A gazdaság szerkezetében COM régóta kezelésre váró problémaként emeli ki a munkaerő alacsony termelékenységét. Az elmúlt tíz év lassú felzárkózása dacára a horvát termelékenység 2022-ig sem érte el az EU átlag 80%-át. A termelékenységi szakadék különösen a kisvállalkozások terén szembetűnő, amelyek az EU-átlag 50%-a körül teljesítenek. „Mindez csak megerősíti a horvát üzleti és beruházási környezet javításának, a humántőke és kutatásokba való beruházások erősítésének szükségességét” – jegyzi meg a jelentés. A kutatás-fejlesztés intenzitása szintén jóval az uniós átlag alatt marad, ahogyan az egyetemek és az üzleti szféra együttműködése és kapcsolatai is gyengék.

COM egyedi, egyre súlyosbodó problémaként emeli ki a horvát ingatlanpiac elszabaduló árait, amelyek közel 40%-kal emelkedtek a járvány előtti időszakhoz képest. Érdemi kormányzati intézkedés hiányában az állam fiataloknak szóló elsőlakás-vásárlási programja csak tovább fűtötte az ingatlanpiacot. A 2020-as 7,7%-os, majd a tavalyi 7,3%-os ingatlanáremelkedés mögött részben a külföldi befektetők nagy száma, részben a földrengések által előidézett kínálati piac szűkülése áll. Az ingatlanpiaci problémát a jelzáloghitelek potenciális emelkedése miatt COM pénzügyi kockázatként nevesíti. Emellett hozzáteszi, hogy a már évek óta szorgalmazott ingatlanadó bevezetésében – amelynek pozitív, piactisztító hatása volna - nincs előrelépés.

Az országjelentés Helyreállítási Tervvel kapcsolatos fejezete rögzíti a Zágrábnak eddig folyósított 2,2 milliárd eurós kiemelkedő támogatási (grant) összeget. Az energetikai

alfejezetben COM megemlíti a **Krk-i LNG terminál** bővítésére irányuló horvát ambíciókat. (6,1 bcm/éves kapacitás elérése). Emellett visszaigzolja, hogy **a kormány idén augusztusig kívánja benyújtani a Nemzeti Helyreállítási Tervének RePowerEU-fejezettel kiegészített módosítását**¹, illetve a Zágráb által az RRF-hitelkeretből finanszírozni kívánt beruházásokat is.

COM több tekintetben is kritizálja a megújuló energiákkal és klímacélokhoz kapcsolatos horvát teljesítményt, amely éles kontrasztban áll a kormány e téren folytatott sikerkommunikációjával. A Bizottság bírálja az épületek energiahatékonysági felújításának lassúságát (2030-ra 3%-os célarány), és azt is, hogy az energiafogyasztás terén a kormány nem vezetett be kötelező takarékosági intézkedéseket. **A zöld átállást horizontálisan hátráltató probléma, hogy a megújuló energetikai beruházásokhoz hiányzik a megfelelő jogszabályi keret:** mind rendeleti szinten, mind pl. a napenergiapanelok felszerelésének engedélyeztetési oldalán. Az e célú beruházások ezért nagyrészt leálltak. Míg a szélenergia hasznosítás terén érdemi (18%-os részarány), addig a napenergiában csak minimális (1%) arányt ért el².

Országspecifikus ajánlásaiban COM (i) sürgeti Horvátországot, hogy ez év végéig szüntesse meg a gazdaság és a lakosság energiaköltségeinek csökkentését célzó energiatámogatási (ársapka) intézkedéseit; **(ii)** folytassa a Nemzeti Helyreállítási Terv, valamint a kohéziós politikai programok határozott végrehajtását, és **(iii)** csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól (az energiamix jelenleg 69%-a) való függőséget.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Zágráb

¹ A kormány ebből a fejezetből kíván pénzügyi forrást teremteni a krk-i LNG terminál bővítéséhez és az új vezetékművel kiépítéséhez.

² 2023. májusában éppen az INA beruházásaként helyezték próbaüzembe az ország második legnagyobb kapacitású (éves várható teljesítmény: 12.225 MWh) naperőművét, Virjén. (24443/ZG/2023. jelentés)